

کتابخانه

بیت المقدس

آبونه سنه لکی (۲۷۵)
 ایچون شرائلی : هریر
 آلتی آلتلی (۱۵۰) فروشدر
 لیسخه سی • فروشدر
 سنه لکی ۵۲ لیسخه دره
 ادار خانه : آقره ده حریت
 اوتلی قارشوسنده کی سوقاقده
 اخطارات
 آبونه بدلی پشیندر
 مسلکه موافق آثار مع المنویه
 قبول اولنورده درج ایدله بن
 یازیلر اعاده اولتماز .

آدرس تبدیلینده آبریحی
 بش غروش کوندولملیدر
 مکتوبلرک امضاری واضح
 و اولوناقلی اولسی و آتونه
 سره نومروسی محوی
 بولونمسی لازملر

ممالک اجنیه ایچون آبونه
 اولانلرک آدرس لری نکل فراتسز
 یازلمسی رجا اولنور

پاره کوندردلیکی زمان نه
 دائر اولدی بی واضحاً بیلدر
 لمسی رجا اولنور

آبعون اهدکم سبیل الرشاد

صاحب ومدیر مسئول
اشرف ادیب

باش محرر
محمد ماکف

والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم

بويوك ملت مجلسنده شرعيه بودجه سنك مذاكره سي

بويوك ملت مجلسي ٢٤ آغستوس ٣٣٨ تاريخنه مصادف بچشنبه كوني شرعيه بودجه سي مذاكره باشلادي. اوكون سامعين لوجهلري بو مهم مذاكراتي استماع و تعقيب ايجون كن بر جوق ذوات ايله طولمشدي. موقع رياسته قونيه مبعوث محترمي محمدوهي افندي حضرتلري بولونيوردى. بودجه سنك هيئت عموميه سي مذاكره سي بوجه آتي ابتدار ودوام اولوندى :

رئيس — شيمدى شرعيه بودجه سنه باشلايورز .

شرعيه وكيلى (اسكيشهر) — افندم ، شرعيه وكالت مهمه سنى بو عبدعاجزك اوموزلر بيه توديع ايتديكيز كون قيصه بر بيانانده بولمشدم . شيمدى اون تخطر ايتديرمك ايتدم . ديشدم ك: وقتيله قانون اساسي ، سالنامه لرك باش طرفارنده محافظه ايدلديكي كبي بر جوق زماندن برى شرعيه وكالت ده شعبات اداره دولت آره سنه بر (يادكار تاريخي) اوله رق صافلامقده بولمشدم . بونك آرتق اعمالى زمانى گلشدر . بونك اعمالى ايجون بر طاقم دماغى تشكيلاته لزم واردر . حضور عاليكزه بر بودجه ايله كله جكم ، قبول ايتديكيز نقديرده المدين كلديكي قدر و آرقداشلك معاوتى نسبتنده غيرت ايدده جكم ، ديشدم ، فى الحقيقه بونك اعمالى زمانلرني كوز اوكنه كتيريرسهك عثمانلى بايرغنىك ويانه برجلرنده داغالا نديني زمان بو وكالت ، امور عدليه بي ده ، امور معارفى ده ، امور شرعيه بي ده ، ديكر بعض دواثرى ده اداره ايتمك ايدى . يعنى ديمك ايتدم كه بونك اعمالى ترقيه مانع دكل ، بلكه عامل اولديشه وقوعات تاريخي . اك بيوك شاهد دالدر . «بونك تشكيلات زمانلرى ده موجود اولديني و او وقتده اعمال ايدلديكي» سؤال مقدرينه جواب ويرمك ايتدم . چونكه استانبول قنواخانه سنده ، دارالحكمه سنده ، سائر برلرنده بر جوق تشكيلات موجود ايدى . يعنى «تشكيلاتك وجودى ايله مطلقا بونك اعمال ايدلسى لازم كلمز» . سؤال مقدرينه جواب ويرمك ايتدم . او ، اعمال ايدلمش ، يعنى اعمال ايدلك مقصديه تشكيلات ياللامشدر . بنده كز اعمال ايتك صورتيله تكليف ايديورم بو ، مساعى اعتباريله بر جوق اقسامه تقسيم ايدلمشدر . مثلاً اختصاص اعتباريله قنواخانه ، فقه كبي . كذلك اسلامك شنوات واجتماعياته تعلق ايدن اقسام ايجونده بر مجلسك وجودينه احتياج مس ايدر . كذلك الده بولنان مدارس ودارالخلافه مدرسـلرينك تدرى ساني تنظيم ويولنه قويق ايجونده اوچنجى بر تشكيلانه لزوم كوريورم .

ايسته بونلر عدد اعتباريله بلكه قبوله اقتران ايتز ، بودجه سنك

حالى نظر دفته آلهرق تصديه اقتران ايتز ، فكريله مهمه امكن آز مقدارده اولق اوزره فتواخانه ، تدقيقات وتاليفات اسلاميه و درس وكالتى تشكيلاتى عدد اعتباريله مقدارى شيمديلك محدود اوله رق تكليف ايدلمش و مؤخرآ اكالى تصور اولومش ايدى ، آرقداشلك بو بادهكى آرزولرني بو بادهكى تشويقانى كورمكله عدلرني آز تكليف ايتديكمدن دولاي بنده كزده بر آز محجوب قالم . بو خصوصده مجلس عاليكزه بيان معذرت ايتك ايتدم . چونكه كوريورم كه آرقداشلم بر طاقم تقررلري امضا ايجون دولاشد . مرق بونلر عدديتك تزيديني آرزو ايديورلر . بنده كزده ذاتاً عدلرني كافي اولق اوزره تكليف ايتتم . اوت بودجهك مساعده سنلكي اعتباريله بلكه قبول ايدلمز ديه سنه بسنه او مقداره ابلاغ ايتك ايجون بوبله تكليف ايتتم . مادامكه آرقداشلم بويه آرزو ايديورلر ، كال اقتضاييله قبول و تشار ايدرم . بونلر تشكيلاتده دينه آرقداشلك يارديمي الله هيسج بر كونا خاطر و كوكله باقيه رق او مقاماته اهل اولانلر بورددمي بولنور ، مشوره ده مي بولنور ، زرده اولورسه اولسون آرايرب بولمق ، يعنى ضالاه مؤمن قيلمندن نرده اولورسه اورادن ؛ چينده بولنورسه چيندن ، مصردن ، تركستاندن وده نرهلردن بوله بيليرسهك اورادن كتيروب شرعيه وكالتنى امور اداره دولت آره سنده كي ديكر وكالتلر كبي اعمال ايتمك مجلس عاليكزه موفق اوله جقدر . ده زياده بو خصوصده مقدمه يايتمك ايتدم . آرتق فصللري كلديكي وقتده ايضاحات لازم كليرسه عرض ايدرم .

محمد شرف بك (ادرنه) افنديلر سياست شرعيه سنك ايلك دفعه اولق اوزره مجلس مليزمده موضوع بحث اولديني دقيقه ده حضرت فخر رسالتك روخندن استشفاع ايدمرك هر امر ذيبالك مطلقا افتتاحي بسمله ايله اولديغنه بنام اونك خير ايله نيته چكنه دائر اولان امر شريفه مستنداً (بسم الله الرحمن الرحيم) ايله ايشه باشلايورم . لطف استماع كزى سوء استعمال ايدده جكم بر ضرره بنده كزى بر آزردين ديكله . مكزى استرحام ايددم . بتون عجزه صميميتمله موضوع بحث ايتك ايتتم ايتتمه ديكم مسئله مملكتك دينى حياتى يشاتمق ايجون هنرم ايتتم اولان مجلس عاليكزه حالى حسياتك ترجمانى اوله بيليرسهم . بونلر ايجون اك بويوك فخر و باهاتى بولشكيل ايدده جقدر .

افنديلر ، مشروطى حكومتلكر ظايه يكانسى هر بر نظارتك ويا وكالتك بودجهلري كلديجه او وكالت ويا نظارتلره عائد اولان واستقباله

معطوف بولان بوتون اجرائك اڪ اوقق واك خردہ تفصیلاتہ قدر بورادہ موضوع بحث اولمیدر . وبو عادات وقواعد مشروطیتندرد . بندہ آکا ابتناء ایشہ باشلا یورم .

شرعیہ وکیل محترمی عبداللہ عزیزی افندی حضرتلرینک بورادہ غایت حزین بر لسان ایله سویلهمش اولدقلری بر سوز نیم قلبمدہ درین بر انعکاس بر افندی . افندیلر آلتی عصرک شہنامہ موجودیتی اوموزندہ طاشیان بو تورکیا درلقی یالکز ویالکز بر اساسہ ابتناء ایتشدرد؛ اودہ دنیادہ یالکز جناب حقک حافظ حقیقیسی اولدینی دین اسلامدر .

اعتماد ایدیکز کہ شانلی کونلر یاشایان تاریخمیزک ماضیسنہ طوغری ارجاع نظر اندرسہ کز هر لطف ، محافظہ دین و دولت ، یعنی غیرت دین و دولت نامندرد . وهر نندیر ایسہ دین و دولت غیرتک اکیلمہ سیلہ در . اونک ایچون جامعہ اسلامیہ داخل اولان و بوتون جامعہ اسلامیہ ده پچالیشان و اللہک بر لکنہ ، فخر کثرت صلی اللہ علیہ وسلمک رسانتہ اعتماد ایدنلر آرتق مقرر صدق ایمان اولان کواکسیرینہ الارینی قویارق بکرمنجی عصرده اک یوکسک ، اک حر برسولہ اعلان حقیقت زمانی کلدیکنہ ایشاعلیسر . تورکیسا بویوک ملت مجلسی شرعیہ وکیل دمین بورادہ بر لسان حزین ایله « اہمال ایدنلر واصل ایسہ اعمال ایدلمہمش اولان بر موسودہی بن اعمال ایتک ایچون سزدن رجا ایدہرم . » دیدیکی وقتدہ آنک کوزلرندن نیم قلبمدہ دوغری انعکاس ایدن شراہ لرلدہ ، یک آچی بر ائم کورددم . او اہمالدرکہ افندیلر ، نابصرہدن ویستول کنارینہ ، ارض تربدن ناقفقتاس اتکلرینہ قدر فوجہ بر قطعہی بونی اہمال ایتدیکنز ایچون ویردک (براو و سہ الری) بو اعمال ایدیہجک حقیقتندر ، اہمال ایدیہمنز ؛ چونکہ حقیقت بر کونشدرکہ « آفتاب آمد دلیل آفتاب » کونشہ کندہی وجودیدر دلیل . بشقہ بر دلیل آنی اثبات ایدہمنز ؛ آنی اہمال ایتک ایستہ بن بر شر ذمہ خائشہ درکہ ملت اسلامیہ او شر ذمہ خائشہی سینہ سندنہ یاشاتہمازا .

افندیلر ، دین مبین اسلامی ، حکیم قرآنک حکمت انزالی کی قبول ایتک دنیادہ بشریتک سعادتت تأمین ایتک ایچون یکانہ واسطہ درہ عچونکہ ادیان ساثرہ آیری ، آیری خصوصی قوملرہ خطاب ایتدیکی حالده دین اسلام ، شارعک خطابی عمومہ عائددر . بشرہ ایلاک خطاب اولان [قل یا اہل المدینہ] قولندہ کی امر ربانی ہم فخر رسالہ ، ہمہدہ اکا اتباعہ مأمور اولان بوتون بشریتہ عائددر . اونک ایچوندرکہ اسلامیتک نفوذ ایتدیہجکی ، کیرمیہجکی و دائرہ نفوذ و حاکمیتہ آلمیہجفی ، حکم ایتدیہجکی بر موجودہ اللہ یاراتمامشدر . شو حالده ایلاک یاپیلہجفی مسئلہ تورکیا بویوک ملت مجلسنک سیاست شرعیہی نہ اولہجقدر ؛ آنی تعیین ایتکدر . معین اولان بر دستوری ایسہ تطبیق

ایتک وظیفہسی تورکیا بویوک ملت مجلسی حکومتک شرعیہ وکیلک یکانہ بورجیدر . فقط ، رجا ایدرم افندیلر ، مؤمن و وحسد اولان تورکیسا خاقندن آلدیمنز ویر کولرکہ ۷۰ - ۸۰ میلیون لیرا طوتیوز ، بوقدر پارہ آلدیمنز حالده بونی ویرن بر مانتہ دماغنی بیدیرہرک یاشاتقی کچی ۳۳۰ بیک لیرالقی بر بودجہی شرعیہ وکیلک الینہ ویرمکک بو مملکتک سیاست شرعیہسنہ نصل خدمت ایدرسکمز ؛ (آفرین ، سسلری) ، بونک ایچوندرکہ بونک توسیعی لزوم ویاعدم لزومنی مجلس عالیکزدہ اثبات ایتک اوزرہ بر آر صبر ایتدیکنزی و لطف استماعکزی سؤ استعمال ایتمک ایچون اولجہ وعدہ ورجادہ بولتمشدم .

افندیلر ؛ بر ملتک ایکی حیاتی واردردہ بری ظاہری حیاتی ، دیکری درونی یعنی دینی حیاتیدر . اکر ملت ظاہری حیاتیلہ یاشاتقی ایچون یالکز اونکک یورویہجک اولورسہ او بر ملت تشکیل ایتمز ، ایچق برجماعت قبیلندن قالیر ؛ ستہ نیم انسانلر صرف مادہ سیلہ ، یعنی لحم ودمدن ، صفرا و شحمندن عبارت اولان وجودی ایله یاشایہ منزل . انسانلر آیحق روحی ایله یاشایہ بیلیرلر . و انسانلردہ اک قدرتی و بارز اولان صفت شعوری ، یعنی روحیدر . شو حالده بر ملتک مادیای اصل کہ صحیہ وکالتی کندہی تشکیلات ظمیہ سیلہ آنک حیاتی یاشاتقی ایستہ بورسہ ایشتہ شرعیہ وکالتی دہ کندہی تشکیلاتی ایله اوملتک روحی یاشاتقہ مأموردرد . یالکز بدنی صماغلام و فقط روحی معلول اولان انسانلرک بو مملکتہ قائدہسی یوقدر . بونی سزہ تاریخاً اثبات ایدہرم .

افندیلر ، هیچ بر وقتدہ بشری صارضان ، بشری بویله زلزله یہ طوتدیرمش اولہرق یاییلان انقلابلر دین نامنہ یاپیش دکلدرد . برچوق تدریساتندہ ، بر چوق مباحثاتندہ و بر چوق یرلردہ کورپیورم کہ : کویا غریبک بتون ترقیاتی دینسز اولمسندن اسماث ایتمز ؛ بناء علیہ دین ، مانع ترقیات اولدیغندن و غریبک ترقیاتی دینسزلرکدن نشأت ایتمکدہ بولندیغندن غریبک تقلید ایتمکک آدم اولہجقز ، ذہابی وار اہیات ا! افندیلر ، غریب ایله شرق ، صاغ ایله صول کیدر .

یحیی غالب بک (قہر شہر) — ہر ایکسی دہ دیندار ا محمد شرف بک (دوا اہلہ) — غریب ایله شرق ، صاغ ایله صول . غریب حیاتی بشقہ ، شرق حیاتی بشقہ در . بناء علیہ حیاتیازدہ بر کرہ بزم فردی ، صوکرہ اجتماعی شکلی کوز اوکنہ آلیر سبقت فردی حیاتیازدہ تشکیلات اعتباریلہ ، عالمہ تشکیلاتیلہ غریبہ بکزدہ بئدیکنز کی ، اجتماعی تشکیلات ایلدہ غریبہ هیچ بکزدہ مہ یز . بر زمان کلدی کہ غریبہ انقلابلر حادث اولدی ، ظن ایتدیبرکہ غریبہ حادث اولان بو انقلابلر بیوک بر شیلردرد . خایر افندیلر ، غریبہ حادث اولان او انقلابلر ، شرقدن غریبہ کیدن نور اورادہ انقلابی حاصل ایدرکن بزدالغین دالغین کندہی دینمیزک و شرایع اساسیہ منرک تعلیم ایتدیکی احکاملہ حکم

ایتمدی کمز دن نصل بر حاله کدک ! و صرف بورعایتسزلکنز بوزندن بر دوره توفقه دالوق . باقکنز نصل اولدی ؟

معلوم عالیکنز ایکی بویوک حادثه تاریخیه وارد . بونک بریسی اسلاملرک اندلسه کجسی ، دیگریده اسلام تورکارک استانبولی فتح ایتمسیدر . اسلاملرک اندلسه کجسیله ابن رشدکی بویوک آدملر بویوک فلسفه لری دوزیریدن دوزیری به ضربه انتقال ایتمسیر . رک اوراده فکری صارصدیلر . ایکنجیبسی ده شرقه طوغری بوزون ضریلر شرقه انسان بین آغزلی قانی بر طاقم مخلوقات کورده جکلری نخطر ایده رک پیرلرمیتک اوکنه دوشه رک کلککاری وقت باقیدیلرکه : کلر ، بلبلر ، کلشنلر ایچنده یاشایان و انسانیتک اک قوی اساسلری محافظه ایدن وبلا استثنا هرکسه السانی معاملهلر یابان بر جامعه اسلامیه ، بر هیئت اسلامیه وارد . اویله بر جامعه اسلامیه که ، انلری ظالم و خونخوار اولوق اوزره کندیلرینه تصویر ایتمسیر ایکن کندی حکمدارلری خسته اولدیغندن صلاح الدین ایوبی کندی طیبینی مداوات لازمه ده بولمق اوزره خسته اولان حکمدارلرینه کوندرمک کی انسانک بویوک ییله القشلایه بیله جکی بر معامله جیله کارانده بولمشدر . وایسته اهل مسایب اردولرینک غریبه عودت برنده شرقده کوردکلری اونوری یواش یواش غریبه صوقلری ، وفکر دینیان بیچرلر قبائسه دلیکدن کیره جک اولان نوری یواش ، یواش غریبه نفوذ ایتمسیر سی اوزرینه ضرب دالیدی اویقودن اویاندی .

نقط اغندیلر ، ضریده پایلان انقلاب دینه توجه ایتمسیر بر انقلاب دکادر . طوغریدن طوغری به رهبانغه قارش یاییلمش بر انقلابدر . الحمدلله شرقده رهبانلق بوقدر . اونک ایچوندرکه استبداده بوقدر ، ضریده ایسه رهبانلق اولدینی ایچون بوتون هیئت ، بوتون مخلوقات هیچ بر حقه نصاحب ایده من ، اونلر یالکزر رهبانک اوکنده اکلمکک واتی دیکلمکک ، اکام نقاد اولغه مجبور ، حقوقسز یاشایان بر خلفدر . حق ضریده اویانان بمض فلسفی فکر لرله بمض لادینی دینکلری حرکتلرک حدونی دینی ییقمق بیچون بر هجوم اولدینی حالده حلقک لوکسنده برلنشمش اولان خرسنیانلق دینی ده ییقامدی . سزه بر مثال ایله ده ذکر ایتمک ایستورم . ناپولیون به ناپارطدن فضله ده ای عسکری به مالک اولان مشهور انقلاب جنرل لرندن جنرال هوش دوزیریدن دوزیری به واند دینیلان ایاتنده قیام ایدلره قارش حرکت ایتمدی ؛ انلرک کلیسالی ، یاییلسلری اعاده ایتمکجه قیامی تسکینه موفق اوله مدی . ونهایت ناپولیون ده یاپانی آیاغنه کتیردیکی حالده انی اویمکدن بشقه چاره بوله مدی . حق عصر اخیرده دمیر پشمارق بیله بر آرائق « فانوسیه » کتیمیه جکزر دینیکی حالده قانونیک پارلمنتی قوجانلما بیجه و دینه صار بلما بیجه سیاستنده موفق اوله مدی . وحق بویوک اغندیلر ، فرانسه ده صباغ جناح اعضاسنی تشکیل ایدن

قتولک فرقه سی که اک زیاده شرق سباستنی مدافعه ایدن فرقه در ، افرقه یی حکومت طوعاد بجه قطعاً موفق اوله ماز . شو حالده کیم دیورکه ضرب دینسزدر ؟

اغندیلر قولکزر ضربی ده کز مشدر . انکلتره ده و ستمینس تر کلیسایانده یاییلان عبادتده انکلز لریک آلمش اولدینی وضعیتمی کوردم . روماده یابانک بالذات اداره ایتمدیکی بر آیدنه بولوندم . کوردم . خیر اغندیلر ، ضرب دینسز دکل در . بر ملت اساساً دینسز اوله ماز ، ضرب ده باشلایان انقلاب دینی ییقمق ایچون یاییلمش انقلابلر ده کل ، بالمکس درونی حیاتی تقویه ایچون یاییلمش انقلابلر در .

کلم بزه : بتون دوشکونلکرمزک اسبابی نحری ایدن بویوک آدملریز مملکتده بر دور نچدد آجق لزومی اقتضا ایتمدیکی باغردقلری حالده بیچاره لر ظن ایتمدیلرکه بتون مقدرات دکیشه بیلیر . خیر اغندیلر ، اونلر شوکا اعتماد ایتمدیلرکه دائماً دیریلری اداره ایدن مزارده کی اولولردر . اوندن دولای بزی ضربه بکرتیمک ایچون طوتدیله ، کلخانه خط هایوتنی اعلان ایتمدیله . وکلخانه طاشنک اوزرنده رشید پاشانک اعلان ایتمدیکی ۱۲۵۶ تاریخی بر خط هایون ایله بز آرتق ضربه بکزه مش اولوق . و تاسیسات غریبه یی مملکتسزه آلمش بولونوق . نه آلدق اغندیلر ، ایضاح ایده ییم : شونلری آلدق که ، اغندیلر ، اوکونه قدر عثمانلی ماتی برمتالک بورج یایمامش ایکن اوکوندن صکره اولا برچوق باره بورج آلدق . او بورجلرله برچوق سرایلر یاییلیدی . معهود قوناقلر ، سالونلر یاییلیدی . سالون حیاتی باشلادی . مملکتکک اخلاقه ، اقتصاد یانه دوزرو بر سقوط ونهایت قوجه بر ملت وزوالی بر خاقانلق سالانندی ، سالانندی . چونکه ماضیسندن قویار بله رق کندینه حاند اولیان بر حیات ایچروسنه آیدیدی . حالبوکه اغندیلر ، بر ملت آجق حوث و صرفی کندی اساسلرندن آلیرسه یاشاره حوث و صرفه تیماً حرکت ایدرسه و دینه تابع اوله رق حرکت ایدرسه یاشاره . دیدیلرکه : « نه یایلم که بز بویله یایتمه مجبور . چونکه فاریقه لریمز یوق ، شویمز یوق ، بییمز یوق . » سزه صورارم اغندیلر ، غریبه مفتون اولان اغندیلر ، سزه صورارم : سزه وقت مملکتکک هانکی کوشه سنده بر فاریقه یاییکزر ، بر تاسیسات یاییکزر ، ویا خود مکتب لری کزدن حیقان ذوات بزه شمند و فرلر یایدی ده هانکی جامعک امامی ، هانکی مدرسه نک مدرسی ، هانکی قصبه نک مفتیسی قارشو کزه چیقوبده بونلری یایمیه جقسکزر دیدی .

حمدلله صبیحی بک (آتالیه) : شرف بک اغندی سزی بویله طانیایورز . افعالکزی ایله اقوالکزر بر برینه اویماچور . افعالی ایله بویکونه قدر کندینی طانیان آدم کندینی رد وانکار ایدیور .

او مملکتہ ملی دینیلین حرکتلر حاصل اولماز . بونلر حاصل اولماق ایچون محطک اهتزاز ایتسی لازم . منبعی کندی ملتک المہاندن ، کندی وارلغندن آلان بر موسیقی ، بر بدیی حیاتک اویانسی ایجاب ایدر . بزم باہما و قوقله ادبیاتمز ہانکی منبعلردن الہام آلمشدر ؟ بو خستہلق آکلا سہلقدن سوکرہ یاداش ، یاواش ایمان و فیضی بوسترش ، حقیقی حیاتہ طوغری رجوع باشلامش ویتون الہاملری کندی ملی حیاتزدن آلمغہ باشلامشدر . و ملی حیاتزدن الہاملری آلمیاک ہیچ برشی بزم حاتمزی باشامق و بزم حاتمزی ایلیتلمک قدرتی حائر دکادر . و بیکا امکان یوقدر . اونک ایچون ایشہ شرعیہ وکیلک اہال ایدلیدیکی برلسان حزین ایلہ سولہ دیکی سیاست شرعیہ مز ؛ تورکیا بیوک ملت مجلمک بوندن صکرہ اہمال ایدنجکی و جبل متین اولماق اوزرہ متمسک اولماق شرطیلہ یورویہ جکی برشہراہدر .

افندیلر ، تورکیا بیوک ملت مجلسی حکمرنتہ بر خصوصہ استقامت ویرمک حقیقی یالکنز ویاکنز شرعیہ وکیلی حائزدر . او استقامتی او ویرہ جکدر . چونکہ امامت کبریٰ خلافتی حائر اولان برجامعہ اسلامیہ بورادہ موجوددر .

صکرہ افندیلر ، صورارم سزہ : بوگون بتور دنیاہہ متروک اولدیغمز حالہ بزم ایچون ، آغلایاز ، صزلایان ، سقی ممکن اولدی قدر مادی و منوی یاردم ایدن عجباً کیمدر . ؟ (عالم اسلام سسلری) بکی افندم ؛ بوقدرتی ، بوقوتی اہمالی ایدلم ، اعمالی ایدلم ؟ ایشہ آتی اعمال ایدہ بیلیمک ایچون شرعیہ وکالتی ، حتی دیبہ حکم کہ عاجز وناچیز برودجہ ایلہ مجلسکزدن مترددانہ ایستدیکی بر بارہدر . کندیسک تواضعلہ ایستدیکی بودجہدہ ، بن تدقیقات و تالیفات اسلامیہ ایچون دوت کشیک بر مجلس ایستدم . فقط ارقداشلرم بونی تزید ایتک ایستہ دیلر . « بو یوردیلر ، چوقر جا ایدرم ، تدقیقات و تالیفات اسلامیہ دینجہ بورادہ بر ثانیہ ایچون دوریکز . بو ہیئتک بورادہ یاہجی ایشہ ایشہ بورادہ تعداد ایتش اولدیغ تعلیم وارشاد ووظائف اسلامیہ متعلق ایشلردر . بو ایشلری مدافہ ایتک ایچون بر تدقیقات اسلامیہ جمعیتی قورولدینی وقت آتی دوت کشیدن عبارت بر ہیئت اداره ایدہ بیلیم ؟ ناصل ایدہ بیلیرکہ بوگون اوچیہ ز الہی بیلیمونی متجاوز اولان اسلامہ توجہ ایدہ جک وظیفہ بورایہ توجہ ایدہ جکدر .

صکرہ افندیلر اتحاد اسلام دیمورم . بن اتحاد اسلام دینان سوزہ کولرم . افندیلر چونکہ اتحاد بالفعل ، بالقوہ موجوددر . چونکہ مؤنلر قارداشدر . اونک ایچون اتحاد اسلام سیاستی یوقدر ؛ او اناسا وارد و موجوددر . اعتماد ایدیکز کہ قارشیمزدہ بولنان کاسفیل وذللی دشمنز دیندن بشقہ بر قوتدن استفادہ ایتیمور . افندیلر ، دییورکہ : « بن صلیب محاربه سنی اعلان ایدیمورم . اورادہ بولنان

شرف بک (ادرنہ) : خایر انتم ، (کورولتورل) (دوام دوام سسلری)

حمدلله صبحی بک (انطالیہ) دوام اتسن ، دوام ایتسون دیمورم . شرف بک (ادرنہ) کلیر جواب ویروسکیز . (دوام دوام سسلری) افندیلر ، دقت ایدیکز . دونوم یزده بولونیورز . استقیاب ، ماضیدن حساب صوریور ، دونوم یزده یز . ہم ویلدیکم سوز دینسز بر ملت یاشاہماز ، اخلاقسز بر ملت یاشاہماز . ہم اعتقادم ، بر تورک اوغلی تورک و تورک حرث و صرفتک مملکتدہ بوکسہ لہسی طرفداری ہم . بونک ایچون ہیچ شہہ ایتیمکیز . ہم قطعی بیلدیکم برشی وارسہ بر ملت درونی حیاتی یاشارکن دینی حیاتیہ یاشامق مجبوریتدہدر . یاشامدینی تقدیردہ او ملت یوقدر . ہی ایستز طانییکز ، ایستز طانیاییکیز . اونک اہمتی یوقدر . ہی ، اولدینی کبی کورینن و کوروندیکی کبی اولان بر آدم .

دوقتور مصطفی بک (قوزان) : بونک عکسینی ادعا ایدن کیمدر رجا ایدرم .

شرف بک (ادرنہ) : عکسینی ادعا ایتدی . اثبات ایدہ ہم سکا . (دوام دوام سسلری)

مظہر مفید بک (حکاری) : شرف بک بیاناتی کیمسہ ہی انہام ایچون دکل ، بودجنتک ہیئت عمومیہ سنی حتمندہدر . رجا ایدرم ، بونلر نہ اولیور ؟

شرف بک (ادرنہ) رجا ایدرم ، چوقر رجا ایدرم ۱۲۵۵ تاریخندہ اہمال ایدلش اولان - کہ بن تاریخی اثبات ایدیمورم . بن تاریخی ای بیلیم . ۱۲۵۵ تاریخندہ اہمال ایدلش اولان ، بزم سیاست شرعیہ مزدر . بشقہ برشی دکادر . حتی سزہ شومثال ایلہ سویلدیم کہ تجددہ طوغریو سوق ایدیلان سلطان محمودہ قارشی اعتراض ایدن بر ذات کہ ایسترسہ کز تاریخک صحیفہ سیلہ کوستریم او قورسکیز ؛ سلطان محمودک بو ذاتہ ویردیکی جواب : « بن دین اسلامک خادمی و خلیفہ سنی اولماق اعتباریلہ افتخار ایدرم . و آنجق او دائرہدہ مملکتہ تجددک کیرمسنی قبول ایدرم . »

فقط افندیلر ، اوندن سوکرہ نہ اولدی ؟ مملکتدہ بر غرب حیاتی تقلیدی باشلامدی ؟ چوقر رجا ایدرم ، دقت ایدیکز ؛ او ضرب حیاتی تقلیدی ایلہ ، مملکتدہ آچیلان رخنلر ، اجتماعی حیاتزدہ کیتدکجہ بولہ کیندیلہ بن چوقورلر نہدر ؟ اونک دینہ طوغری باقیکز ؛ اورادہ کورہ جککیز اخلاقسز لقدر ؟ نہ اولدی افندیلر ؟ مملکتہ علم و فنک کیرمسنی اسلام دینی منع ایتیمور . حتی امر ایدیور . یالکنز مملکتی اهتزاز ایتدیرن قوتلر ، مملکتک ادبیاتی ، بدیی حیاتی ، شعری ، موسیقیسیدر . اگر بونلر اولمازسہ ، محیط اهتزاز ایتسہ

دینداران می قورناره جم ، و بوضورتله قرآنسه ایله انکلتزه آره سنده بررخه آجهرق بورومک ایسته بور .

دوشونکزه که قارشوسورده کی دشمنمؤ کندی دینی قونندن قوت آلهرق برصلیب محاربه سی یایق صورتیه آناتولینک سینهنه کیرمک ایترکن بزم ایچون باغیران ملیونلرجه اسلامک او قدرندن استفاده ایتمک قدر دنیاده ظن ایدرم که سرسملک اولار . شوهالده افندیلر ، اوتونندن استفاده ایتمک ایچون شمعی قدر نه یایدق ؟ (هیچ هیچ سسلری)

انکلتزه بی کوکندن صارسان هندستان والی عمومیسنک بریبانی واریدی . هندستان ولی عمومیسنک اویبانی یایدیران ایسه هند مسلمانلر بدر وحق هند مسلمانلری دکلی ایدی که ، افندیلر ادرنه یونک اولاماز . چنکه اوراده تورکک ملی مفاخرندن واسلامک عادتا کهمی کی برسلطان سلیم وارددر . دیمشردی . دیمک که اورایه اوحسی ویرن ، دینی حسی ویرن بوقوندر . باشقه برقوت دکلی ایدی . یونک ایچون افندیلر ماضی ده جکدیکمز سیانک ابا بنی آرایه رق استحلال حقوق ایدهلم ، دیمک که نه یامستان ! شمعی به قدر ایتمکمز معاصیدن تیزی نفس ایدرک ایشته سکا صیفینیورز . . . بوکون جامه اسلامک یالکز و یالکز کوزدیکدیکی ، کونندیکی برقوت وارسه اونی ده اولوالعزم اولان تورک میدان کتیردی . ایشته اوده تورکیا بوکون ملت محاسی حکومتیدر که هریشی حازدر .

بنام علیه رجا ایدهر . حتی بوهوای بیله اولسه ، هیچ اولمازه سیاه بوقونندن استفاده ایتمک فرض عیندر . حالوکه بو بالفعل ، بالقوه وبالماده وار اولان ویشیان بر موجودیندر . بشایان ووار اولان بر شیدن استفاده ایتمک محفله قدر .

شرعیه بودجه سنی مذا کره ایدرکن بونی بویله تاجیز بر مبلغ اوزرنده بر اقویب اوراده تشکیل ایدیله جک اولان تالیف وتدقیق انجمنه اک یوکسک وصلاحیتدار اولان ، شرعیه وکیلک بو بوردینی کی اسلامک دماغی تشکیل ایده جک فوای یولوب قویلیدر . آنلر دینی و ملیتی بنشاده جقدر .

افندیلر اونی ده سولیمیم : هرملنک کندی حرقی ، هر فی داخلده یوکسک سنی ، کندی هرظی وضمنیه یوکسک سنی ترویج ایدهرم ، هیچ شهه سز . فقط درونی بر حیات ، معنوی بر حیات وارددر . بوتون مللر اوشیرازمه مربوط اولهرق اوانس آلتنده بور ، مکه مجبوردر . باشقه اساس بو قدر . و بوراده شرعیه وکالتنک سولیمیمی اساسلردن بر هی دم اساس بو در . ایشته اسباب موجه مضبوطه سی ا

افندیلر ، بر حق اسبابدن طولانی بتون اجتماعی جیاتنک بر چوق نظمی ازیش ، آزمائش ، اکیلمشدر ، حق آغلاهرق ، سیزلاهرق

بر فقره سنده دیور که : « مدنیت حاضره مک حیات اجتماعی ده آجده بی رخنلر ، خلقک اوموزلرینه تمحیل ایتمیکی سندان اجتماعی مدھش عکس المملر حصوله کتیردی . هر طرفه دینی ، سیاسی ، اجتماعی ، اقتصادی نشتنلر ، اضطرابلر یوز کوستردی . ساحه عالم بیوک صار صیفینلرله موازنه سی فایب ایدهرک نظامات اجتماعی انهدام بحر انلرینه معروض بولنیور . افراط و تفریط جریانلری بشیریت حاضره بی مجھون عمانلره ، بلکه ده کردابلره سوروکلر بور . بو جریانلر ، مملکتتمزکده متأثر اولدیفنی سولیمک مجبوریتنده یز . عصر اخیرده کی جریانلر مع التأسف مملکتتمزده برایت ایتمس اولدیفندن اساسات دینی به قارشو بر طاقم تردد وشبهلر اویاندیرمش و بوضورتله اخلاق اساسلری ، طاقم حسلری یواش یواش گوشه مکه باشلامشدر ، »

اوت افندیلر ، بویله اولمادی می ؟ (اوت سسلری) بو عادتا ملتتمزک ازیک سینهنسندن چیقار دلشکاف وجانخراش بر فریادخالنده مجاسکتمزک سقف تالیسنده سزه هایقیریور . باشقه برشی دکلدر . اوت افندیلر ، ازیشلدر . چونکه بزم مملکتتمزک دینی حیاتی ملی حیاسندن آیری برشی ظن ایدیوروز . خایراندم ، آیری دکلدر . چوق رجا ایدرم ، آیری اولدیفنی درت کله ایله سزه اثبات ایدهیم . بر ملت کیم اولورسه اولسون بدینی حیاتی کندی طاعات وعباداتندن آیر ، باشقه برشیدن آلاماز ، چونکه ملتتمزک رقیسنه ، أمور اولان ، اولوالعزم آدملری یتمشدرن انجق حسیات عالییه نی تمیه ایدن دیندر . چونکه دین وجده سائق اولدیفنی ایچون وجد ایله ملی اولان ولایت او وجدک سوقیله دنیاده اک قهرمان عدایتدی که ز دینی و وطنی قهرمانلری میانه کتیرمشدر . ایشته تاریخ اسلام ا بنده کز تاریخ اسلامی بتون ایجه لیکله تدقیق ایتمش . عفو ایدرسکنز ، صاحب صلاحیم بونی سولیمک . چونکه افندیلر ، بنده اجازت آلمش برخواجیم . ایشته ایچکزده شریکلم وار . او حالده سوز سولیرکن بیلمه ورسکر دیمکده حق بو قدر . بیلیم وایانم وارددر . برملنک بتون عنعنلری دساتیر کی سوهن بر تورکم فقط بتون یوکسکلی ایله ده ، تام مناسیله مؤتم . بنام علیه ایانم وارددر که مملکتنک سیاستنک دوزلمسی و آکا بر استقامت و بره رک طوضری کیمسی ایچون یوکسکن ، صیجرا بان و بزنی طومق ایسته ینلره قارشو بژده المزی اوزاتهرق استفاده ایله جامه اسلامی به لهنزه ایشلک بر حاله کتیرمک ضروردر . (شدتلی آلیشلار)

نصرت افندی (ارضروم) - اقدم شرعیه وکیل افندی حضرتلری تمجد پرورانه بودجه ایله هیئت علیه کزه کدیکندن طولانی کندیلرینه عرض شکران ایلم . وکیل افندی حضرتلری وظیفه سنی حصر استقرانی ایله درت وظیفه به حصر ایتمشدر . بریسی استفتاء ، ایکنجیسی

تدریس ، اور جنسی قضا ، درد بخشی ارشاد . و پودرت وظیفہ تک
ہفت ہومیہ سندن حکومت و دولت مفہومی ذہن شی حاصل
اولہ بقدر و بمفہوم حاصل اولدقین ص کرہ آرتق حکومت ما کنہی
پورویہ جک و خلقہ رفاہ و سعادت تأمین ایدیلہ جکدر .

اسباب موحیہ مضبطہ سندیہ وکیل افندی حضرت نوری قضا و افنا
حقیقہ دلائل عقلیہ و نقلیہ بیہ ر مشاوردی . بو بادیہ فضلہ سوز سو پلکہ
ساجت یوقدر . ایچق . مسئلہ بی عامیلہ بنور ایتک ایچون تاریخ
اسلامدن براق سطر سوز سو پلکہ حاجت حسن ایدیورم .

معلوم طایکمز جناب پیغمبر صلی اللہ تعالیٰ علیہ وسلم اندمک
ارتحالندن صکرہ اصحاب کزین حضراتی کنندی اجہادیلہ عامل و کنندی
اجہادلرینہ حاکم و تابع اولہرق حیالری اداہ ایدیورلردی . برنجی
عصرک نہایتلرینہ قدر حال بویلہ دوام ایتدی . او وقت حادثات
تیکتر ایتدی . مسلمانلر آرتدی . شرقدہ ، غربدہ اسلامیت توسع
ایتدی . حادثات تکتر ایتدی کہ استفتا مسائلی دہ . تنوع ایتدی . ایشتہ
بوندن دولای ایدی کہ فایہ بر اولق شرطیلہ (اختلاف امتی رحمة
واسعہ) حدیث شریفہ ایشالا مذہب مشروئہ متعددہ تأسس ایتدی .
بو بادیہ امام اعظم افندمن بغداددہ اجہاد جلیلی تأسس بووردانی
زمانلر اطرافنہ بر جوق علما طویلاندی . و علمای حضرت امام
تدریسہ باشلادی و او وقت اجہاد بالمذہب دیدیکمز شی ظهور ایتدی .
وینہ معلوم طایلیردی کہ او وقتلر خلفای عباسیہ حنفی المذہب اولدقلرندن
دولای محاکم شرعیادہ بالجلہ احکام مذہب حنفی اوزرینہ جریان
ایدیوردی . بو صورتلہ مذہب توسع ایتدی . توسع ایتدی کہ ،
مسائل دہ چہ فالدی . بو ایکنہی مذہبک ظهورینہ باعث اولدی کہ بودہ
مجتہد فی المذہب . مجتہد بالمذہب امام اعظم حضرت تریردی . مجتہد فی المذہب
اونک توابعی ابو یوسف و محمدلردی . و بونک توابعیوردی . اوچنہی عصردہ
ارباب ترجیح آرسندیہ حصولہ کلن اختلافلری حل و فصل ایچون
مجتہدلر ظهور ایتدی . نہایتلہ اختلاف دلیل ویا اختلاف عصردن
تولد ایتش مسائل بکریکریک ترجیح ایچون بر طاق فقہا ظهور
ایتدی . والحاصل طنوزنجی عصرہ قدر بیدی طبقہ استقرار و طبقات
حنفیہ بدنجی طبقہدہ مرکز ایتدی . بدنجی مرتبہدہ بولان مجتہدلر
اقوال حنفیہی ترجیح ایدیور و بو بولدیہ افنا ایدیور . و حکومتی
ادانہ ایدیورلردی . دیک اولیور کہ بزده مجتہدلر مذہب حنفیہدہ
بیدی مرتبہ اوزرندہ قرآنیش در مع التأسیف طبقوزنجی عصر اوخیرینہ
دو ضری عثمانیلر مرکز خلافتلری اولان استانبولدہ بر طاق رتبہ بر طاق
بی سود مناصب احداث ایدرک علمای استنباد آلتہ ایش و بر طاق
رسمیتر وجود کتیرہ رک علما حضراتی ضمیمہ دوچار ایتشلردی .
ایشتہ بو سببہ بنیدر کہ طبقوزنجی عصردن صکرہ بزده مجتہد ظہور

ایتمشدر . مع التأسف اعتراف ایدرم کہ بزده بو کونکی مفتیلر ،
مجتہدلر ، کاتب نقلدر . افندیلر ، سزندن جوق رجا ایدرم ، ملکتمزده
کلیلر وجود کتیرہ لم ، مدارس وجود کتیرہ لم . و او مدرسہ لزده
بو بونک عالملر یقیندرہ لم . و حتی مجتہدلر یقیندرہ لم والا دین تہا کدہ در .
حقیق سببہ سکنز .

قضا مسئلہ سی حقیقہ بر شی دیہہ حکم . چونکہ بوندن بیدی سنہ اول
فضالتوحید ایدیلہ رک عدلیہ و کالتک ادارہ سی آلتہ ویرلمشدر ، مع التأسف .
امر تدریسہ کلنجہ ، تدریس بزده بو کون دوچار ضعف اولمشدر .
بحق تدریس اولہ مایور و بو کونکی دارالخلافتلر بوانیہی تأمینہ کافی
دکدر . چونکہ مدرسہ المتخصصین یوقدر . افندیلر ، ملکتمزده
کلیلر جملی ، متخصصین مدارسی وجود کتیرہ لمی و بو صورتلہ
تفسیر ، حدیث ، کلام ، و سائر علوم عالیہ اسلامیہ نشر و تدریس
ایدیلدیر کہ نمانکندہ بحق علما حضراتندن استفادہ اولہ بیلین .
والا ، حال حاضریلہ هیچ بر استفادہ موجود و ملحوظ دکدر .

تاریخ اسلامدن بر ایکی سطر دہا عرض ایدیم . امام اعظم زمانندہ
« جہم » نامندہ بر ذات حضورہ امامہ کلہ رک ، قضا و قدر حقیقہ ،
کندیلرلہ مباحثہ ایتدیلر . قضا و قدر مسئلہ مهمہ سی ، حضرت
امام کندیلرینہ شرح و ایضاح ایتدکن صوکرہ « جہم » حضور امامدن
خروج ایدرک « مذہب قدریہ » نامی آلتندہ بر مذہب وجود
کتیردی . و اونندن صوکرہ شرقدہ وقت وقت مذہب متنوعہ ظہورہ
کلدی . زردشت فلسفہ سندن ویا برہمن فلسفہ سندن استفادہ ایدرک و درلو
درلو مذہب سقیمہ وجود کتیرہ رک اهل اسلامی دوچار ضعف
ایتدیلر . حضرت امام ، او وقت بغداددہ بونلرہ قارشی « العالم
والمعلم » نامندہ بر رسالہ نشر ایتدی . او وقت بغداددہ دیہ بیلیم کہ ،
ایکی بیق میایون نفوسی احتوا ایدیوردی . ایشتہ او وقتدنجری
مسلمانلر ، تمیز صحیح ایلہ اهل سنت ، مذہب فاسدہ و مذہب
باطلہ ایلہ قارشی قارشی کلش و حل جدالده درلر . و تام بیک ارجوز
سندن بری بو جدال دوام ایدیور . وقت وقت ، اسکندر کیرک
اسکندریہدہ بر ایش اولدینی فلسفہ دن دہ مذہب ضالہ اربان بالاستفادہ ،
اسلامیتہ قارشی کلدیلر . اسلامیت بونندن متاثر اولمادی و بونلرہ
قارشی دہ مدافعہ ایتدی . گاہ عالم قدیمدر دیدیلر ، گاہ شویہ دیدیلر ،
گاہ « مایلمکنا الا ادمر » دیدیلر . والحاصل درلو درلو نظرلرہ
صاہر ق اسلامی دوچار ضعف ایتک جالشدیلسدہ موفق اولہ مادیلر ،
فقط بو عناد و فساد ، بو ضلالت ، وقت وقت درلو درلو کسولر
آلتہ کیریور . بو کونکی اسلامیت کارشوسنہ کلویہ اسلامی ضمیمہ
دوچار ایتک ایستہین نظریلر ، مع التأسف ضربہ انتقال ایتشدر .
غریبہ بو کونندہ دینلردن بحث ایدیورلر . بو مباحثہ ، اسلامیت

جواب ویرمکن قطعاً حاجز دکلدر . بترکه بز درلی طویلی بولنلم
 وعلما حضراتی طویلانسون و سرد ایدیلن نظریاته قارشی مکمل
 جواب ویرسون . دو قنور « دوزی » نک تاریخ اسلامیتنه مکمل بر
 صورتده جواب ویریلدی ؛ فقط استانبول حکومتی بو جوابی ،
 قورقوسندن تماماً طبع و نشر ایدهمدی ؛ ایتدیرهمدی و حالا
 طوریبور . اسماعیل حتی افندی حضرتلری مرحوم بو اثریله ؛
 دو قنور « دوزی » نک تاریخ اسلامیتنی به قاریدن اشغی به جرح ایتدی
 و او تاریخه مکمل جوابلر و بردی . حتی بیک اوچیونر تاریخنده
 تا هندستانده قالدکوتیه شهرنده ؛ بریتانیادن کلن بویوک بر باباسده
 بولندینی حالده اجتماع ایدن بر قولنرمده - رحمة الله علیه - اوج
 کون متبادیاً مدافعانده بولندی و خرسیتان راهلرنی اوراده مهوت
 ایتدی و بو حال انگلیز سیاستنه بر رجعت قهقریه تشکیل ایلدی .
 واوندن سوکره مرحوم ، مککویه کلرک اوراده « اظهارالحق » نامنده
 بر کتاب تألیف بووردیلر و عالم اسلامیتنه هدیه ایلدیلر ، و ایوم
 علمای کرامده بو بایبده کی نظریاتی مدافعهدن بر آن کری دورما مقده درلر .
 فقط مع التأسف ؛ خصوصنده بز هنوز بو یوله بر تشکیلاته مالک
 دکلز . و بو تشکیلاتی وجوده کتیرمکه ، بوتون عالم اسلامک احتیاجی
 واردر . بو بایده تدقیقات و تألیفات اسلامیه هیئتنی بوجه ایله تکلیف
 بووردقلرندن دولایی وکیل افندی حضرتلرینه تکرار عرض تشکر
 ایدرم .

هیئت ارشادیه کلنجه : معلوم یالکزددر که دینده ارشاد ایکی
 طریق ایله اولور . بری طریق نصیح ؛ تعبیر آخرله ، سوزایله ارشاد ؛
 یعنی وجدان اوزرینه مقنع سوزلر سولمک ؛ بکا خطابیات دیرلر .
 بوئی مدرسه دن بقیشن علمای کرام یابایلرلر . ایکنهی ارشاد طریقته ؛
 تکایا وزوایامزدر . و ملتی رنجی درجهده ارشاد ایده بیله جک تکایا
 وزوایامز ؛ چونکه اولر وحدت وجود و وحدت شعور اوزره حرکت
 ایدرلر و بالریاضه انسانلرک افکارنی بو کستمکه غرت ایدر و معالی
 انسانیه سوق ایلرلر . فقط مع التأسف اوچیوزسنه دنری تکایا وزوایانک
 حالی معلومدر . تکایا وزوایایی اصلاح ایچون جایشلیملیدر که بوده
 اوقاف مسئله سیدر . اوقاف اصلاح اولدینی کون تکایا وزوایاده
 اصلاح اولمش دیمکدن . بناء علیه شرعیه وکالتنک شو بودجه سنک ،
 مناقشه بی اوزانمیزق عیناً قبولنی ، هیئت جلیله دن رجا ایدرم .

مفید افندی (قیرشهری) - اقدم بنده کزدن اول بو کرسی
 قالدنه مطالعاتی عرض ایدن آرقداشلرمدن ادرنه مبعوثی محترم شرف
 بیک افندی تبرکاً و یمیناً بتون آمال و مقاصدینک چیز حصوله ایصالته
 یکنانه دلیک اولان امور شرعیه و اوقاف وکالت جلیله بی بودجه سنک

مذاکره سنه بسمله ایله باشلایه رق و بو صورتله ختامه ابرمسنی برقال خیر
 عد ایدرک او حسله سوزه ابتدار ایتدیلر . بنده کزده (الحمدلله)
 دیه جکم . چونکه بتون آرقداشلریمز بو مقصد حقنده متحد الافکار
 و الا مال اوله رق امور شرعیه و اوقاف وکالتی حقنده کی حساباً عزمی
 اظهار ایدیوروز که بو حقیقه شایان شکران بر مسئله در . امور شرعیه
 و اوقاف وکالتی بودجه سنی . . اوقاف دن ده بحث ایدیورم . زیراتشکیلات
 اساسیه قاننی موجبنجه امور شرعیه و اوقاف وکالتی عنوانی آلمشدره
 بوندن دولایی اوقاف وکالتی عنوانی ده علاوه ایدرک دییورم که امور
 شرعیه و اوقاف وکالتی بودجه سی کچن سنه لده تنظیم ایدیلن بودجه لردن
 برایکی درجه ده ا یوکسک اولمق صورتیله هیئت جلیله کزه عرض
 ایدیور و یکی بودجه نک دیکر لرندن برایکی درجه یوکسک اولمسه سنده ده
 اسباب موجب اوله رق بعض خصوصات ایضاح ایدیور .

بوایکی درجه دن بریسی فتواخانه عالی تشکیلاتی ، ایکنجه سیسنه ده
 تدقیقات و تألیفات نامیله میدانه کتیریله جک بر هیئت تشکیل ایدیورم .
 فتواخانه عالی تشکیلاتیه شرعیه وکیلی افندی حضرتلرینکده بووردقاری
 کی مسائل فقهیه اوزرینه بو کونه قدر وجوده کتیرلمش آثار شرعیه بی
 تدقیق ایدرک اورادن بتون مسلمانلرک اجتماعی ، اخلاقی ، مدنی
 محتاج اولدقاری مسائل مهمه نک حل و فصلی جهتی عمده اتخاذ ایدیلش
 اولمق اعتباریله فتواخانه یالکزدق فتوا ایله مشغول اوله حقدر بیور بیورلر .
 بو خصوص حقنده بنده کز برایکی نقطه علاوه ایتمک سورتیه فتواخانه
 جلیله نک اهمیت مخصوصه سی هیئت علیه کزه عرض ایتمک ایتدیورم
 و فتواخانه عالی نک یالکزد فتوا ویرمک ص رتیه وظیفه دار اولیوب
 بتون عالم انسانیت و بشریت قارشی عالم اسلامک النده موجود بولنان
 هر دورلو احتیاجاتی و هر دورلو جامعه بی کافی وکامل اولدینی اثبات
 ایتمکده میدان نبوته چیقاره جیم .

افندیلر فتوا حادته اوزرینه و بریلور و فتوا بشرک ایشله دیکی ایشلر
 ایچرو سنده بشریت آراسنده محتاج اولدینی انسجام و انتظامی نه صورتله تأمین
 ایده جکنی بیان بیوران مسائل شرعیه بی اوصورتله بولوب میدانه چیقارمقدره
 بناء علیه فتواده یالکزد فقه اساس دکل ، بنده کز دیرم که علوم
 حکمیهدن ، علوم ریاضیه دن ، تاریخدن ، جغرافیا دن نه استفاده ایتمک
 صورتیه بشرک محتاج اولدینی مسالهده جواب ویرمک ایستر . چونکه
 بو کون شکل ایدن حکومت اسلامیه کرک بز مسلمان تورکلرک تکیل
 ایتدیکمز حکومت ، کرک سائر مسلمانلرک تشکیل ایتدیکی حکومت
 و کرکسه بز محدودیت خارچنده بولان بالعموم حکومتلرک حقوق
 تصریحیه ، ارضیه ، اجتماعیه سی وار . برده زمانک ایجاب ایتدیردیکی
 بر حقوق شیلرک شرعاً شریف ایله تألیف و توفیق وار . مثلاً حقوق ارضیه دن
 قرآن کریمده نصاً بیان بیوریلان احکام مبینی تطبیق ایده بیلمک ایچون

کالم حساب، غازی و غیره بی سببک طاعتنا خواجهرک اوزرینه فرض کندی. ایخاصه بوعلم ریاضی و حسابی بیلمک عقی اولاجق اکیسه لوک اوزرینه - فرض کی دکل - فرضدر - سوکوره فتواخانهیه متعلق بوکی مسائل حل و فصل ایدلرکی زمان بنده کز و بر جوق آرقداشلر عزمصادق بپورمشلردر که حقوق ارضیه لری بزم المزده موضوع حقوق ارضیه قانونلرینه مرفاق اولمایان ملکرده بیله ظهور ایدن بر جوق مسائلک حل و فصلی ایچون اولرده فتواخانهیه مراجعتله بواجکامی بزم المزده موجود اساسندن حل ایشلردر - بوسورنله قبول ایتش اولدقلری فقطلر واردر - چونکه اقدیلر احکام قرآنییه بشریتدن هیچ برینک، هیچ بفرقه نک، هیچ برزمه نک کندی آرزوسنه کوره ترتیب ایدلش برقانون وقاعدندن عبارت اولمه بوب احکام قرآنییه دوشورون بوضوویه بشریتک رفاه و سعادتنی تأمین ایدن برقانون الهی در - بونک ایچون بونک عمومی بردستوری واردر - بنده کز اوله دیه جکم که تشکیل ایده جکمز تألیفات و تدقیقات هیئت بونی میدان علنیته وضع ایده جکدر - المزده موجود بولان کتاب آیه نیک بشرک سعادتنی تأمیندن باشقه بر فایهیه معطوف ایدلرینی اثبات ایده جک و بوتون عالم انسانینه کوستره جکدر -

بوتالیفات و تدقیقات هیئتک وظیفه اساسیه سی عیالده در اوسه کندی کندی ده دوشونوردم بونک هیئتک الله موجود بولان کتب اسلامیه نیک محتوی بولوندیغی مسائلی، موادی جامعه اسلامیه نیک تشکیلات اساسیه سیه توفیق ایده وک بوتون خلفه و بوتون عالم اسلامیه نه قدر قائدلر تأمین ایده جکی قرآن قاطعه سیله اثبات ایده بیله جک بر هیئت علمیه اولدیغنه بنده کز قانع اولدم - حتی بوجهی دوشونورکن عقلمه بوندن درت سنه اول انقیان کایسامی طرفندن وقوع بولان درت سؤاله نایت محدودکلر ایچروسنده جواب ویرلمی باب مشیختدن ایسته یلیدی حالده مع التأسف بو کونه قدر حاضر لامامسی، عالم اسلامک فخر و مباهاتی موجب اولان مسائلک حالا آنلرک فکرینه، نظرینه قونولماسی خاطر یه کلدی - بوندن دولاییه تألیفات و تدقیقات هیئت علمیه سنک بوراده تشکل ایدن بویوک ملت مجوسی حکومتیجه بر آن اول وجوده کتیریلوب بورادن بو جوابک ویرلمی، بویوک ملت مجلسنک عالم انسانیت و بشریتنه نه صورتله خدمت ایتدیکنی کوسترمسی بنده کز هیئت جلیله کزه عرض ایده وک بو هیئتک ده باشقه بر تشکلده باشقه بر هیئت اوله رق قبوانی رجا ایده جکم - (های های سسلری) اقدم بوانقیان کایسامک بزم شرعیه دائره سنه وقوع بولان سؤاللرندن دردیجی سؤال اصل حقیقی بر مسئله درکه بو خصوصده دوشونویله وک، شرعک بتون ایجاباتی نظردقته آنه رق جواب ویرلمی لازم کلور - اونلر دیورلرکه : مؤسس اسلامیت اولان حضرت محمدک وضع ایتدیگی اسلامیت اساسی نه کی بر اساسدر ؟ سؤاللرینک اهمیت اولان دردنچیسنده بشریتی بو کونکی اضطررانی آئنده ایکلتن مسائلی اساسات اسلامیه عیال ناصل حل ایده جک، نصل فصل ایده جک، نصل وجوده کتیره جک؟ او اضطررانیلر قنعی، لغوی ناصل دوشونویور ؟ اصل سؤال بودر - حقیقه بشریت یکدیگرینک حقوقنه تعرض و تجاوزده دوام ایتش، منفعت نقطه سندن بر طاقم کوچک کوچک حکومتلری اکل و بلع خصوصنده متفق اولان غرب ملتلری و حکومتلری یکدیگرینه بومشله دن دولای خضم اولمش واورته ده وحدت اسلامیه نقطه نظرندن موحد تمیز اولنان اسلاملرک وجودی قالمدیجه، مو ایدلرکجه کندی امل و فکر لرینه خدمت ایتدیجکلرینی آکلایش اولدقلرندن دولای ذاتاً مضطرب بر طاقم بولان اونلر بزدن بواضطررانیلر صورت رفعی صور دیورلر - بنده کز دوشونویورم که بزم المزده موجود اولان دستور، بر طاقم قوانین حکمییه و کمیویه دن دهاقوتلی اولان بردستوردر - بوسورنله عالی ایله بومعادله لری حل ایتمه نیک، صورت تطبیقی حقنده برله شوبده صافه صوله وقوع بولان سؤاللرندن متحصله بر طاقم مخالف افکارده بولنقی بزی بوتون عالم نصرانیته قارشو هیچ حکمنده کوستریور - بوندن دولای هیئت جلیله - کزدن استرحام ایده جکم، که بزم و بوتون منور لافکار ارقداشلر مرکز فایه سی

مع التأسف علمک بزده ندینسی وطادنا انقراضه یوزطوتمش بولنسی حقایق اسلامیه و حکمت اسلامیه ده موجود اولان بر جوق حقایق ووقایعک انکشاف ایتدیله مامسی و هیچ بفرقه قرآن کریمک امر ایتدیگی اجتماعی، اخلاقی و سائر خصوصاتی جامع اولان احوالک کندیلرینه تامیله آکلانیله مامسی بوزندن عادتا بر پرده آئنده قلش کتیشلردر - ونهایت بپرده بی یرتمیجق اولورساق و اوزرندن بو پرده بی قالدیروب حقایق قرآنییه بشریتک تعالیسنه خدمت ایتدیکنی اثبات ایده میه جک اولورساق ایشته او وقت کتیدی کمز، اولدی کمز بر زماندر - بونک ایچون فتواخانه جلیله یه شرعییه و کالقی جلیله سی طرفندن تعیین ایدیله جک اوچ اعضا ایله بر فتوا امینی عیال بوقدر مسائلی کتب موجودندن استخراج، تجرری و تدقیق ایده وک میدانه جیقاروق و بو صورتله بشرک حل ایچون مراجعت ایده جکی مسائلی عصره توفیق ایده وک وجوده کتیرمک ممکن اولایلیرمی، اوله مازمی؟ البته اولاماق دولای سیله هیئت محترمندن استرحام ایتدم، بر تقریرله فتواخانه اعضاسنک عددیغی اونه ابلاغ ایتک و پرده فتوا امینی بولوندیرمق صورتیه اصل فتواخانه دن مقصد و فایه اولان خصوصاتی میدانه جیقارقدیرمقلنی تکلیف ایده جکم و هیئت جلیله کزدن بونی رجا ایده جکم اقدم -

ایکتیجی سی : تألیفات و تدقیقات هیئت نامیله بر هیئت علمیه نیک ده وجوده کندی حقننده شرعییه بوجهنده بر فضل وضع ایدلش - اونیه کوردم،

بواسلامك علويتى، بواسلامك معالياتى غرب طائفة اثبات ابد وكونك اونلرى
 اوانديرم . بزم حقمزده ، دها طومرئى عاممزده اجانب طرفدن
 وجوده كتيرلمش بر طاقم خصوصات واردك اونلر تزيين ايدلمش ،
 ترتيب ايدلمش وينه بز مسلمانلرى بكدبكرمزدن آيرمق خصوصنده
 مرتب بر طاقم حيله و خدعهلردن ، دولابلردن عبارتدر . حالبوكه
 بزده تمسك ايتمك ايسته كمز ، صاريلىق ايسته ديكمز بر حبل ، برايپ
 واردركه ايسته او ايپ بزى وحدت نقطه سنه ، او ايپ بزى ظايه وصول
 نقطه سنه متحداً سوق ايتمكده بويوك بر دليل ، بويوك بر سائقدر .
 بو ايپ - بو ايپدن مقصدم حبل متين الهيدر - بو حبل متين الهى
 اولان قرآن كريم بزم تشكيلات اساسيه مزى ده ، تشكيلات اسلاميه -
 مزى ده وجوده كتيرمش ، حتى بر قاچ درجه ده آيرمشدر افنديلر .

تشكيلات اسلاميه ، اوتهدنبرى بزم كوزيمزك او كنده بولندينى
 حالده مع التأسف كنديسنگ بالكنز بر شكلدن ، بر بنادن اولديغنه بو
 كون حكيم ويره بيله جكز جاملرئى ، جمعه وبارام مسئله لرى و سائره
 خصوصاتنده كي تشكيلاتمزدر . بز تشكيلات اسلاميه ده بوتون اسلامك
 اتحاديئى تامين ايدم بيلمك ايچون ، جامع حى تمير اينديكمز تشكيلات
 ايله ، هفتاق وقوطانى مر فرد مسامه آكلاه بيلمك ايچون مساجد
 جمعه ديديكمز جمعه جامي تشكيلاتيله ، اوندن سو كرا بين الانام بويوك
 بر قوتغره وجوده كتيره بيلمك ايچون بارام مساجدلرى ديديكمز بويوك
 بر جامعك اطرافنده طويلانمقله مكلف اولديغمز حالده مع التأسف
 بونلرى مر برئى اھال ابدرك ، بوندىكى ظايه لرى اونونھرق ، بوندىكى
 اساسات اسلاميئى تبليغ ايتمك بو كون اورالرى آجينه جق بر شكه
 صوققدن باشقه برئى يانامشدر . بو خصوصده بر فردك ديكر بر فرد
 قارشى عطف قصور ايتمكده حتى بو قدر . هممز بو مسئله ده ، بو قصورده
 مسماوى بز . بالكنز بنده كز بو خصوصده اوقاف وكالت جايلاه سنك
 نظر لرى حباب ايتمك ايچون معروضاتده بولنه جنم . چونكه شرعيه
 وكالتى ايله ايكيئى بر اولدينى ايچون بوراده عرض ايتمك ايستم .

معلوم عاليربدركه ، افنديلر ، بزده مر بر مساجددر . مرور وعبوره
 مانع اولماق ايچون طريق عامك غبرى مر كسك كلوب كچديكى برلردن ماعدا
 ديكر محللرده نماز قيلمق جائزدر ، صحيحدر . فقط شوتشكيلات اسلاميه
 اعتباريله وجوده كتير ديكمز عملة جاملرئى ، جمعه وبارام جاملرئى ، رجا
 ايدرم ، بو كون عطف نظر بيوريكز . نماز گاه دينيان اقره نك غربا
 خسته خانه ي جوارند . بر جاح منبرينك طاشلرينك پارچه لرى قالمش
 بر اجتماع عامه عمومى واردر . رجا ايدرم ، اورابه هيچ باقلمش و دقت
 ايدلمشى در ؟ بو كى تشكيلاتى بو كى اساسات ايله اورتمه قويان جامعه
 اسلاميه نك بقاسنى تامينه معطوف اولارق وجوده كتيريان اوقاف
 اسلاميه سنهلردن برى بر طاقم كيمسه لرك النده قالمش وحتى بو كون

دي بيلرم كه حكومت ، بينى موازنه ماليه اوقافك باره سنى آله رق اولقان
 ميليونلره ليرا بورجلا مشدر .
 نابمدي كله جك نسخده .

الله اكبر

حافظى الله اولان دين مابين اسلامك مزاقبيت و تاييدينى و غزاي
 بدر ، تامين ايتمش ايدى .

اي بيك اوچبوز سنهدن برى ناموس دينى مدافعه ايدن قهرمان
 مات ! سنده شيمدى بو صوك غزاي اكبرله دنيا ده دعوالرك الكحلى ،
 الك قدسى ، الك شرفلى اولاننى مدافعه ايله اوشرف وشانى ياشاديورسك .
 يوروا عليك عون الله . وورا چونكه صيبرديفك قيلمق هيچ رحقى
 ابطال ، هيچ بر حياتى اقنا ، هيچ بر اسارتى ادامه ايچون دكلدر .
 آنجق و آنجق سنى وحقكى بو غمق ايسته ين حقسز ، غاصب بر قومه
 حدينى بيلدبرمك ايچون صيبرلمشدر . او ، الله قيلمجيدر . قهار
 ومنتقم اولان ذوالجلال اوسيف صارمى اسلام اردوسنك اله يالكنز
 بونك ايچون ورمشدر .

حقتك باطله ، عدلك ظلمه اعلان اينديكى بو قدسى جهادك باشنده
 سن ، اي مسلمان اردوسى ، مهيب و شانلى جلالكده ، دنيلرى حق
 بسنه طولدوران ايمانلى صداكده هايقرديفك زمان آرقه كده يالكنز
 آناطولونيك وجدانلى وفداكار اولادى دكل . بوتون بر محراب احديت
 او كنده بنيا مرصوص كى طورمش در تيوز ميلون اسلام سنك
 بو الهى اسرئنه اطاعت ايتمكده اولديغنى اوتوتما !

حقتك بوتون اسما لهيپسندن بشرك حظ و نصيبي واردر . يالكنز
 « كبريا » اسمندن جناب حق بشره نصيب و يرمه مشدر . و هانكى بر
 شخص ، هانكى بر ملت : اسمدن حظ آلامدينى حالده « كبر ، ضرور » .
 دوشرسه اونك دشمنى الهيدر .

سن ، اي شانلى ايمان اردوسنك ايمانلى اولادى ا تواضع و محويت
 ايچنده الكحلى دعوايى مدافعه ايدركن يالكنز « حق » اسمندن حظ
 آليورديك و قجه دشمنك ايسه مغرور و متكبر اولارق اسلام ديارينه
 خون و آتش كتيريوردى . ايسته نهايت سن اللهك ظلمه قارشى
 صيبريلش قيلمجى اولارق يو كسليورسك . يو كسلاوه سنك حقتكدر . سن
 الله يارديم ايدييورسك . لاهده سكا يا دم ايدييور . او ككده ظفر
 ملكلرى اوچبور . « نصر من الله وفتح قريب و بشر المؤمنين يا محمد ! »

آقره : مطبوعات و استخبارات مطبعه سى